

а й креативною платформою, на основі якої має формуватися новий образ освіти. Якщо педагогіка не має філософського осмислення власних цілей і завдань, вона набуває рецептурного характеру, стає обездушеним набором інструкцій, правил та вказівок. У зв'язку з цим було *обґрунтовано* педагогічну місію філософії в осмисленні новітніх проблем шкільної освіти доби кіберсоціалізації суспільства, пов'язаних із цифровізацією, національною ідеєю в освіті, історичною пам'яттю, критичним мисленням та переосмисленням ролі вчителя у навчальному процесі.

З'ясовано роль і значення гуманітарної парадигми, яка за умов режиму із загостренням, пов'язаного із діджиталізацією, має виступати життєдайною основою шкільної освіти. Конвергенція освіти та інформаційних технологій продукує не лише нові сфери знань, педагогічні методи і засоби навчання, але й масштабні тектонічні зрушення в соціальних практиках. У зв'язку з цим *обґрунтовано*, що, як і будь-які інші соціальні зміни, цифровізація освіти має різнопланові наслідки (як позитивні, так і негативні). Поряд з великими й маловивченими можливостями цифровізації освіти ховається ціла низка ризиків (соціальних, психологічних, здоров'язберігаючих, організаційно-методичних, етико-екзистенційних тощо). *Доведено*, що саме гуманітарна парадигма як парадигма системного пізнання, яка забезпечує ціннісно-цільові орієнтири освіти, виступає «гарантом» успішної гармонізації процесів, пов'язаних з переведенням інформації та знання у цифрову форму. Відтак, цифровізація освіти може бути продуктивною лише за умови опертя на антропоцентричний алгоритм.

На основі здійсненого філософського аналізу архітекtonіки освітніх реформ протягом років незалежності України *окреслено* позитивні зрушення в галузі державної політики відносно освіти та визначено низку прорахунків і втрат, пов'язаних із хиткістю й недостатнім опрацюванням філософських основ випереджувальної освітньої стратегії. *Запропоновано* алгоритм їх подолання, забезпечення якості й конкурентоспроможності вітчизняної освіти на основі імперативу «філософія – освіта – виховання».

Окреслено позитивні зрушення в галузі державної політики відносно освіти, а також наголошено на серйозних втратах, яких вона зазнала внаслідок науково необґрунтованого реформування. *Доведено*, що втрати пов'язані з хиткістю і недостатнім опрацюванням філософських основ освітніх стратегій; ігноруванням феномену «тектонічних зрушень» в сучасній науці і освіті; невмінням гармонізувати «своє» і «чуже» та ставкою на «пишномовні доктрини і програми», позбавлені як справжніх оригінальних модернізаційних ідей, так і дієвих (в українських реаліях) механізмів їх утілення.

ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ (2011-2017 РР.)

С.М. Шевченко,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник

Поступове реформування системи освіти стало інструментом становлення нової інноваційної діяльності подальшого розвитку системи спеціальної освіти у

створенні умов для навчання і реабілітації, соціальної адаптації, інтеграції дітей з особливими потребами у суспільство. Основою їх стали Закони України «Про освіту» (2017), «Про внесення змін до деяких законів України щодо прав інвалідів» (2011), «Про загальну середню освіту» (2011, 2012), «Положення про навчально-реабілітаційний центр» (2012), «Про освіту» (2017), укази Президента України «Про заходи щодо розв'язання актуальних проблем осіб з обмеженими фізичними можливостями» (2011), постанови Кабінету Міністрів України про Державний стандарт (2011), «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» (2011), «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами» (2013) та ін.

Встановлено, що за роки незалежності в Україні було *розроблено* концепцію освітньої політики для дітей з особливими потребами «Про затвердження концепції розвитку інклюзивного навчання» (2010) та *виявлено*, що концепція сприяла забезпеченню прав й інтересів, коригуючого й медичного забезпечення дітей з нозологіями. *Обґрунтовано* законодавчо закріплені документи 2011-2017 рр., які у процесі реформування набули подальшого розвитку та *розкрито* їх окреслені завдання для дітей з особливими потребами. *Акцентовано* на тому, що у Державному стандарті були такі пріоритетні завдання, як: адаптація до суспільства; навчальне, виховне і реабілітаційне забезпечення. *Визначено* підходи до навчання: інклюзивне та інтегроване навчання; білінгвальне (двомовне) навчання дітей глухих та із зниженим слухом (уведення української жестової мови як навчального предмета та засобу навчання); формування життєвої компетентності у процесі навчання та реабілітації дітей з особливими освітніми потребами. *Встановлено*, що інклюзивне навчання це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими потребами шляхом організації їх навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на основі застосування особистісно-орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей. *Доведено*, що відкриття інклюзивних класів, навчально-реабілітаційних центрів показав високий, якісно новий на певних етапах розвитку освіти дітей з особливими освітніми потребами, зумовленими складними вадами розвитку, їх інтеграція в суспільство шляхом здійснення комплексних реабілітаційних заходів, спрямованих на відновлення здоров'я, здобуття освіти відповідного рівня, розвиток і корекцію порушень. Таким чином *розкрито*, що в 2011-2017 рр., у час реформування освіти дітей з особливими потребами, відбулися позитивні зрушення у розширенні змісту освіти в спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах, навчально-реабілітаційних центрах для них, створення сприятливих умов навчання для їх швидкого адаптування з оточуючими, а також сприянні забезпеченню загального, цілеспрямованого розвитку дітей з особливими освітніми потребами, уможливлення здобуття професійної підготовки у закладах вищої педагогічної освіти.